

Sygn. akt V P 6/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2015r.

Sąd Rejonowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Kołodziej Michałowicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Stankiewicz

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2015r. w Słupsku

sprawy z powództwa **P. B.**

przeciwko **I. I.**

o świadczenia związane z podróżą służbową

I. oddała powództwo,

II. zasądza od P. B. na rzecz I. I. 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt V P 6/15

UZASADNIENIE

Powód **P. B.** reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska domagał się zasądzenia od pozwanego I. I. kwoty 49.991,15 zł z ustawowymi odsetkami tytułem ryczałtów za nocleg za okres od 02.01.2012 r. do 30.06.2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że w spornym okresie był zatrudniony na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym w pełnym wymiarze czasu pracy. Nocował w podróży służbowej. Pozwana nie wypłacała mu ryczałtów za noclegi. Przyznał, że nie przedstawiał pracodawcy rachunków za noclegi.

Pozwana **I. I.** reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

Zarzuciła, że rzetelnie rozliczała się z powodem z wynagrodzenia za pracę, a także innych przysługujących mu świadczeń i dodatków do wynagrodzenia z tytułu odbywania podróży służbowych. Podniosła, że zapewniła powodowi bezpłatny nocleg w kabinie samochodu o wysokim standardzie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

P. B. został zatrudniony przez I. I. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o masie powyżej 3,5 t w transporcie międzynarodowym w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę od dnia 02.01.2012 r. do dnia 23.08.2014 r.

Praca powoda polegała na przewożeniu towarów na terenie Niemiec, Francji, Hiszpanii, Belgii, Luksemburga, Danii, Węgier, Holandii, Słowenii, Włoch.

Bezsporne.

W umowach o pracę zawartych 02.01.2012 r. i 02.04.2012 r. ustalono wysokość wynagrodzenia zasadniczego w wysokości płacy minimalnej obowiązującej w danym okresie. Ustalono, że dodatkowo powodowi będą przysługiwały w każdym miesiącu: ryczałt za godziny nadliczbowe, ryczałt za pracę w porze nocnej według zasad z regulaminu wynagradzania.

Powód zapoznał się z regulaminem pracy i wynagradzania w dniu 30.12.2011 r. oraz ponownie 02.04.2012 r. Został pouczony, że regulamin jest udostępniony do wglądu w dziale kadr.

P. B. akceptował warunki zatrudnienia i wynagradzania.

Dowód: umowy poz. 14B i 22B akt osobowych, oświadczenie poz. 3B a/o.

U I. I. jako pracodawcy w spornym okresie (02.01.2012 r.– 30.06.2013 r.) obowiązywały regulamin pracy i regulamin wynagradzania.

W regulaminie wynagradzania w § 3 ust. 1 przewidziano, że z tytułu świadczenia pracy pracownikom na stanowisku kierowcy przysługują składniki wynagrodzenia (wynagrodzenie zasadnicze, ryczałt za godziny nadliczbowe, ryczałt za porę nocną, premia uznaniowa) i świadczenia związane z pracą (świadczenia za czas niezdolności do pracy, odprawa rentowa / emerytalna, odprawa pośmiertna, świadczenia z tytułu podróży służbowej).

W § 28 przewidziano, że pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Wysokość diety z tytułu podróży służbowej krajowej lub zagranicznej wypłaca się w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w państwowej jednostce samorządowej lub budżetowej.

Zgodnie z aneksem z 17.09.2011 r. do regulaminu wynagradzania kierowcom będącym w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonaniem zadania służbowego zgodnie z art. 77⁵ § 3 – 5 kp, ale nie przysługuje ryczałt za nocleg.

Na okres od 01.03.2013 r. aneksem do regulaminu wynagradzania pracodawca określił wysokość diety krajowej i wysokość diet zagranicznych do niektórych krajów europejskich.

Dowód: regulamin pracy k. 108 – 125, regulamin wynagradzania z aneksami k. 126 – 135.

W podróży powód zawsze nocował w kabinie samochodu ciężarowego przekazanego mu przez pracodawcę do wykonywania obowiązków służbowych. W związku z wykorzystywaniem przez powoda kabiny do nocowania, powód nie ponosił żadnych kosztów ani opłat.

Kabiny samochodów, w których nocował powód były przystosowane do spania (były wyposażone w łóżko, alternatywne źródła oświetlenia, szafki i półki na rzeczy osobiste, ogrzewanie, lodówkę). Były wyposażone w klimatyzację, która nie zawsze działała. Kabiny nie były przystosowane do wykonywania toalety (nie miały urządzeń sanitarno – kąpielowych).

W czasie służbowych przejazdów powód zatrzymywał się na darmowych parkingach wyposażonych odpłatne toalety i prysznice.

Powód w czasie podróży służbowych nigdy nie nocował w placówkach świadczących usługi najmu pokoi (hotelach, motelach, pensjonatach itp.). Powód nie składał pracodawcy rachunków za tego typu noclegi.

Dowód: zeznania powoda k. 100v – 101v.

Podczas zawierania umowy przez strony powód wiedział, że będzie nocował w kabinie auta. Powód nie ubiegał się o zapewnienie noclegów w obiektach hotelowych.

Powód podejmując pracę u pozwanej wiedział, że nie otrzyma ryczałtu za noclegi oraz jakie otrzyma dodatki z tytułu podróży służbowych. W trakcie zatrudnienia powód nie kwestionował prawidłowości rozliczeń czasu pracy i otrzymywanego wynagrodzenia wraz z jego dodatkowymi składnikami. Nie domagał się zmiany warunków umowy.

Dowód: zeznania powoda k. 100v – 101v, zeznania pozwanej k. 101v – 102.

Pracodawca wypłacił powodowi należne diety w całości, biorąc pod uwagę przebieg danej podróży służbowej (terytorium państwa, w którym przypadła podróż).

Bezsporne, nadto dowód: zeznania powoda k. 100v – 101v, zeznania pozwanej k. 101v – 102, regulamin wynagradzania z aneksami k. 126 – 135.

Sąd zważył, co następuje.

W ocenie Sądu roszczenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że roszczenie powoda obejmuje okres po dniu 03.04.2010 r., zatem znajduje do nich zastosowanie art. 21a ustawy z dnia 16.04.2004r. o czasie pracy kierowców, zgodnie z którym kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w przepisach art. 77 § 3-5 kodeksu pracy. Przepisy te stanowią, co następuje:

§ 3. Warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

§ 4. Postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

§ 5. W przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

Z przepisów wykonawczych – rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.12.2002r. (obowiązującego do dnia 28.02.2013r.) oraz z dnia 29.01.2013r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju oraz na obszarze kraju wynika, że z tytułu podróży służbowej pracownikowi przysługują diety, zwrot kosztów przejazdów i dojazdów, noclegów i innych wydatków. Za nocleg przysługuje kierowcy zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym w granicach ustalonego na ten cel limitu, a w razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg – ryczałt w wysokości 25% limitu, chyba że pracodawca zapewni pracownikowi bezpłatny nocleg (§ 9 rozporządzenia z 19.12.2002 r. i § 16 rozporządzenia z dnia 29.01.2013 r.).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie rozumie treść tej normy w taki sposób, że ryczałt ma zrekompensować poniesione koszty noclegu, gdy zachodzi przeszkoda do złożenia rachunku. Przy braku takich kosztów, brak podstawy do wypłaty ryczałtu.

Powód nie poniósł żadnych kosztów związanych z nocowaniem, a mimo to domaga się zryczałtowanego zwrotu kosztów.

Z przepisów tych zatem wynika, że pracodawcy spoza sfery budżetowej (a takim pracodawcą bezspornie była pozwana) mogą ustalać we własnym zakresie warunki wypłacania pracownikom należności z tytułu podróży służbowej. Oczywistym jest, zdaniem Sądu, że regulamin wynagradzania nie może pozbawić pracownika świadczeń ze stosunku pracy przewidzianych przepisami prawa pracy. Każdemu pracownikowi należą się diety, a także zwrot kosztów przejazdu, noclegów i innych wydatków związanych z podróżą służbową. Pracodawcy spoza sfery budżetowej mogą jednak w wewnętrznych regulacjach odmiennie regulować należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową zarówno w sposób korzystniejszy jak i mniej korzystny dla pracowników od tego jaki wynika z odpowiedniego rozporządzenia ministra właściwego do spraw pracy. Sąd miał również na uwadze, że od zasady tej przewidziany jest jeden wyjątek. Mianowicie postanowienia prawa wewnętrznego (postanowienia układu zbiorowego, regulaminu wynagradzania, czy umowy o pracę) nie mogą ustalać diety za dobę podróży na obszarze kraju, czy poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika sfery budżetowej w stosownym rozporządzeniu ministra właściwego do spraw pracy. Stanowisko Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę jest w tym zakresie zgodne z wyrokami Sądu Najwyższego z dnia 10.01.2007r., III PK 90/60 oraz z dnia 14.05.2012r., II K 230/11, które Sąd w całości podziela.

Pozwana w regulaminie wynagradzania uszczegółowionym aneksami zawarła regulacje, mocą których wyłączyła stosowanie rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej, wprowadzając w to miejsce postanowienia regulaminu wynagradzania. W ocenie Sądu pozwana mogła przyjąć – uznając ją za prostszą niż reguła wynikająca z rozporządzenia – taką zasadę wypłacania należności z tytułu podróży służbowej, że wypłaca pracownikom jedynie diety, wyłączyć od 17.09.2011 r. (k. 134) wypłatę ryczałtu za noclegi jako odrębnej należności z tytułu podróży służbowych - i odmiennie uregulować kwestię rozliczania należności z tytułu tych podróży.

Istotnym jest bowiem, że przepisy rozporządzenia nie wskazują dokładnie, jakie świadczenia – czy też precyzyjnie jak nazwane - mieszczą się w pojęciu należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej. Istotny jest bowiem cel tych świadczeń tj. pokrycie zwiększonych kosztów związanych z podróżą służbową. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.10.1998r., I PKN 392/98 celem diet z tytułu podróży służbowych nie jest przysporzenie pracownikowi dodatkowych korzyści, a jedynie zrekompensowanie ponoszenia dodatkowych wydatków, a także do pewnego stopnia – utrudnień życiowych związanych z pobytem poza miejscem zamieszkania. Dieta ma służyć pokryciu tych zwiększonych kosztów i wydatków.

Przeprowadzone w niniejsze sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że powód wiedział, że nie będzie mu wypłacana jako odrębny składnik należności związanych z podróżami służbowymi należność nazywana ryczałtem za noclegi. Powodowi znane były postanowienia regulaminów, czemu wprawdzie zaprzecza, ale wymownie potwierdzają to jego podpisy pod oświadczeniami o zapoznaniu się z regulaminem.

Powód zawierając umowę o pracę, godził się na nocowanie w kabinie pojazdu i na sposób wynagradzania swojej pracy i sposób rozliczeń tych podróży. W czasie zatrudnienia nie kwestionował sposobu tych rozliczeń. Wiedział, jakie kwoty są mu co miesiąc wypłacane i mógł domagać się wyjaśnień w razie wątpliwości. Trudno przyjąć, by osoba nie akceptująca warunków pracy czy wynagradzania lub wypłaty innych świadczeń związanych z pracą, mająca zastrzeżenia do rzetelności pracodawcy pracowała 2,5 roku. Wszyscy kierowcy samochodów ciężarowych w transporcie międzynarodowym zatrudnieni u pozwanej (około 80 – 100 osób) wykonywali pracę na takich samych warunkach jak powód – w tym nocowali w kabinach samochodu. Trudno zatem przyjąć, by ta forma noclegu stanowiła w istocie tak duże utrudnienie, jak na to wskazywał powód w niniejszej sprawie.

Ponadto z ustawy z 16.04.2004 r. o czasie pracy kierowców (t.j. 2012.1155 ze zm.) wynika, że minimalny standard noclegu kierowcy (za wyjątkiem kierowców w przewozach regularnych, których trasa nie przekracza 50 km) spełnia kabina pojazdu wyposażona w miejsce do spania, gdy pojazd znajduje się na postoju. Art. 14 ust. 1 stanowi bowiem, że „w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek (...) może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce

do spania.” Zaś zgodnie z art. 14 ust. 2 „tygodniowy nieprzerwany odpoczynek obejmuje odpoczynek dobowy, o którym mowa w ust. 1, przypadający w dniu, w którym kierowca rozpoczął odpoczynek tygodniowy”.

Powód realizował swoje prawo do odpoczynku w kabinie pojazdu, w czasie jego postoju na parkingu, a kabina była wyposażona w miejsce do spania – łóżko, co odpowiadało standardom przewidzianym w ustawie o czasie pracy kierowców.

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 12.06.2014r., II PZP 1/14 Sąd uznał, że zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu §9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju. Nie jest to jednak równoznaczne ze stwierdzeniem, że nocowanie w kabinie uprawnia do pobrania ryczałtu za nocleg.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie ryczałt za noclegi jest uproszczonym sposobem zwrotu wydatków na nocleg. Skoro powód takowych nie poniósł, nie przysługuje mu roszczenie o zapłatę zgłoszone w pozwie.

Sąd oddalił wnioski o zobowiązanie pozwanej do złożenia ewidencji czasu pracy, zapisków na wykresówkach z tachografów oraz wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości na okoliczność wysokości należnego powodowi ryczałtu za noclegi, uznając, że dowody te nie będą przydatne do rozstrzygnięcia sprawy, biorąc pod uwagę powyższe rozważania.

Mając na uwadze powyższą argumentację, Sąd oddalił powództwo.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.